ÁLTALÁNOS MUNKAVÉDELMI TÁJÉKOZTATÓ MEZŐGAZDASÁGI ÁGAZATBAN TEVÉKENYKEDŐK RÉSZÉRE



Készítette a Nemzetgazdasági Minisztérium Munkavédelmi Főosztálya, a „Fókuszban a mezőgazdaság – első a munkavégzés biztonsága” című kétéves országos munkavédelmi kampány keretében.

2017.

Tartalomjegyzék

BEVEZETŐ 2
1. MUNKABIZTONSÁGI ÉS MUNKAEGÉSZSÉGÜGYI SZAKTEVÉKENYSÉG, FOGLALKOZÁS-EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS 2
2. SZEMÉLYI FELTÉTELEK 4
3. A BIZTONSÁGOS MUNKAVÉGZÉS TÁRGYI FELTÉTELEI 8
4. SZERVEZÉSI INTÉZKEDÉSEK 13
5. KOCKÁZATÉRTÉKELÉS, MUNKAVÉDELMI DOKUMENTÁCIÓ 16
6. KÓROKI TÉNYEZŐK 17
7. EGYÉNI VÉDŐESZKÖZÖK 19
8. A MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁKHOZ KÖTŐDŐ SPECIÁLIS TEVÉKENYSÉGEK 20
9. MUNKABALESET, FOGLALKOZÁSI MEGBETEGEDÉS, FOKOZOTT EXPOZÍCIÓ 22
10. MUNKAVÉDELMI KÉPVISELŐ 25
A MEZŐGAZDASÁGOT ÉRINTŐ LEGFONTOSABB JOGSZABÁLYOK, SZABVÁNYOK NEM TELJESKÖRŰ JEGYZÉKE 26

BEVEZETŐ

Hazánkban minden évben több súlyos, halálos munkabaleset történik a mezőgazdaságban. Munkavédelmi szempontból ez az egyik legveszélyesebb ágazat a baleseti veszélyforrások és az egészségkárosító kockázatok lehetősége miatt.
Jelen kiadvány általános tájékoztatást kíván nyújtani a mezőgazdasági ágazatban tevékenykedők részére a főbb munkavédelmi kötelezettségek teljesítését illetően.

A kiadvány számos helyen tartalmazza azokat a jogszabályi hivatkozásokat, ahol az adott témakörök szabályai részletesen megtalálhatóak.

A munkavédelem elsődleges célja a munkavállalók egészségének, testi épségének megőrzése. A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) alapján a munkáltató felelős az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításáért. A munkáltató a munkavédelmi előírások betartása érdekében igénybe vehet, míg jogszabályban meghatározott feladatok ellátása érdekében **igénybe kell vennie** munkabiztonsági szakembert, valamint foglalkozás-egészségügyi szolgálatot.

1. MUNKABIZTONSÁGI ÉS MUNKAEGÉSZSÉGÜGYI SZAKTEVÉKENYSÉG, FOGLALKOZÁS-EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS

A jogszabály létszámhoz és a munkáltató által folytatott tevékenység veszélyességi osztályához köti a munkavédelmi szakemberek foglalkoztatásának heti/napi időtartamát[1].

Kisebb létszámú, kevésbé veszélyes tevékenységet folytató munkáltatók esetében könnyítést tartalmaz a jogszabály.
Legfeljebb 9 fő munkavállalót foglalkoztató munkáltató (mikro vállalkozás) esetén, továbbá ha a munkáltató a tevékenysége alapján a II.[2] vagy III. veszélyességi osztályba tartozik, és 50 főnél kevesebb munkavállalót foglalkoztat (kisvállalkozás), akkor külön szakember kijelölése (foglalkoztatása) helyett egy erre a feladatra kijelölt munkavállalójával vagy természetes személy munkaadóként maga is elláthatja az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés munkáltatói feladatait. Ennek feltétele, hogy a kijelölt személy vagy ő maga rendelkezzen a munkavédelmi feladatok ellátásához, a munkáltató tényleges szakmai tevékenységére tekintettel szükséges ismeretekkel, készséggel és jártassággal.

A munkavédelmi szakképesítéssel rendelkező munkabiztonsági szakember feladatai:

a) veszélyes létesítmény, munkahely, munkaeszköz, technológia munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálatának elvégzése [Mvt. 21. § (3) bekezdés],
b) az időszakos biztonsági felülvizsgálat elvégzése [Mvt. 23. § (1) bekezdés],
c) közreműködés a munkahely, egyéni védőeszköz, munkaeszköz, technológia soron kívüli ellenőrzésében [Mvt. 23. § (2) bekezdés],
d) közreműködés mentési terv készítésében [Mvt. 45. § (1) bekezdés],
e) a megelőzési stratégia munkabiztonsági tartalmának kidolgozása [Mvt. 54. § (1) bekezdésének *g)* pontja],
f) közreműködés a kockázatértékelés elvégzésében [Mvt. 54. § (2) bekezdés],
g) közreműködés a munkavédelmi oktatásban [Mvt. 55. §],

[1] *a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet*
[2] *Pl.: növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások, halászat, halgazdálkodás*

h) az egyéni védőeszköz juttatása belső rendjének meghatározása [Mvt. 56. §],
i) a munkabalesetek kivizsgálása [Mvt. 64. §].

Az *a), c), f), h)* pontokban felsorolt feladatok munkabiztonsági és egyben munkaegészségügyi szaktevékenységnek is minősülnek.

Gyakran a munkáltatónak nincs olyan munkavállalója, aki a szaktevékenységnek minősülő feladatok ellátáshoz szükséges végzettséggel rendelkezne. Ilyen esetben ezek a feladatok – polgári jogi szerződés alapján külső szolgáltatás útján – is megvalósíthatók.

A foglalkozás-egészségügyi szolgálat alapszolgáltatás körében végzett feladatai[3]:

a) a munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatok elvégzése és az ehhez szükséges szakorvosi vizsgálatok kezdeményezése[4],
b) a foglalkozási megbetegedések, fokozott expozíciós esetek bejelentése, kivizsgálása[5],
c) a munkakörülmények és a munkavégzés egészségkárosító hatásainak írásban dokumentált vizsgálata,
d) egyéni védőeszközökkel kapcsolatos tanácsadás[6],
e) a munkahelyek kémiai biztonságát érintő feladatok[7],
f) a munkavállalók munkakörülményeivel kapcsolatos, egészséget, biztonságot érintő kérdésekkel összefüggő felvilágosítás,
g) a munkakörhöz kötött védőoltásokkal kapcsolatos feladatok[8],
h) krónikus megbetegedésben szenvedő munkavállalók megelőző gondozása,
i) egyes esetekben a közúti járművezetők egészségi alkalmassági vizsgálata[9],
j) jogszabályban meghatározott esetekben a foglalkoztathatóság szakvéleményezése[10],
k) közreműködés a munkahelyi veszélyforrások feltárásában,
l) közreműködés a munka-egészségügyi, -fiziológiai, -ergonómiai, -higiénés feladatok megoldásában,
m) közreműködés a munkahelyi elsősegélynyújtás tárgyi, személyi és szervezési feltételeinek biztosításában, a sürgős orvosi ellátás megszervezésében, az elsősegélynyújtók szakmai felkészítésében,
n) közreműködés a foglalkozási rehabilitációban,
o) közreműködés a munkáltató katasztrófamegelőző, -elhárító, -felszámoló és az előidézett károsodások rehabilitációs tervének kidolgozásában.

A foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás biztosítása történhet a munkáltató által működtetett vagy a munkáltatóval kötött szerződés alapján külső szolgáltató útján.

---

[3] *a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatásról szóló 27/1995. (VII. 25.) NM rendelet*
[4] *a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet*
[5] *a foglalkozási betegségek és fokozott expozíciós esetek bejelentéséről és kivizsgálásáról szóló 27/1996. (VIII. 28.) NM rendelet*
[6] *a munkavállalók munkahelyen történő egyéni védőeszköz használatának minimális biztonsági és egészség-védelmi követelményeiről szóló 65/1999. (XII. 22.) EüM rendelet*
[7] *a munkahelyek kémiai biztonságáról szóló 25/2000. (IX. 30.) EüM-SzCsM együttes rendelet*
[8] *a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet*
[9] *a közúti járművezetők egészségi alkalmasságának megállapításáról szóló 13/1992. (VI. 26.) NM rendelet*
[10] *a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet*

2. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Sok munkabaleset vezethető vissza a munkavégzéshez kapcsolódó munkavédelmi ismeretek hiányára, valamint arra, hogy a munkavállaló nem rendelkezik a megfelelő képzettséggel és gyakorlattal.
A személyi feltételek körében azt határozzuk meg, hogy a munkavállaló milyen munkára alkalmazható és azt, hogy annak elvégzéséhez kell-e valamilyen szakképesítéssel, illetve gyakorlattal rendelkeznie.

A munkavállaló csak biztonságos munkavégzésre alkalmas állapotban végezhet munkát.

A munkavállaló csak olyan munkára és akkor alkalmazható, ha

- megfelelő élettani adottságokkal rendelkezik,
- az egészségét, testi épségét, illetve a fiatalkorú egészséges fejlődését károsan nem befolyásolja,
- nem jelent veszélyt a munkavállaló termékenységére, magzatára,
- mások egészségét, testi épségét nem veszélyezteti, és a munkára alkalmasnak bizonyult,
- az adott munka egészséget nem veszélyeztető és biztonságos elvégzéséhez szükséges szakképzettséggel rendelkezik.

Figyelem!
Ahol veszély fenyeget, ott egyedül munkát végezni nem szabad!
Ha pedig a munkát egyidejűleg két vagy több munkavállaló végzi, az egyik munkavállalót meg kell bízni a munka irányításával, és ezt a többiek tudomására kell hozni!

A gyakorlati képzésben részt vevő tanulók, hallgatók értelemszerűen még nem rendelkeznek a szükséges gyakorlati ismeretekkel, jártassággal. Emiatt rájuk kiemelten kell figyelni, – életkori sajátosságaikra tekintettel – veszélyes gépeket, berendezéseket nem, vagy csak felügyelet mellett használhatnak, egyes munkákat nem végezhetnek.

Szakképzettség
Ha a munka a munkavállalóra veszéllyel járhat, jogszabály írja elő, hogy az adott munkát milyen szakképzettséggel, illetőleg gyakorlattal rendelkező személy végezheti.
A mezőgazdasági és erdészeti szakképesítések felsorolását egy miniszteri rendelet tartalmazza[11].
Jogszabály egyes munkaeszköz kezeléséhez is előírhat képesítési feltételeket. Ilyen munkaeszközök például az emelőgépek[12], hegesztő berendezések[13], rakodógépek[14], láncfűrészek, erdészeti közelítőgépek[15], szárítóberendezések[16].

[11] *a földművelésügyi miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 56/2016. (VIII. 19.) FM rendelet*
[12] *az Emelőgép Biztonsági Szabályzat kiadásáról szóló 47/1999. (VIII. 4.) GM rendelet*
[13] *a Hegesztési Biztonsági Szabályzat kiadásáról szóló 143/2004. (XII. 22.) GKM rendelet*
[14] *a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről szóló 10/2016. (IV. 5.) NGM rendelet*
[15] *az Erdészeti Biztonsági Szabályzat kiadásáról szóló 15/1989. (X. 8.) MÉM rendelet*
[16] *a Mezőgazdasági Biztonsági Szabályzat kiadásáról szóló 16/2001. (III. 3.) FVM rendelet*

A korábban megszerzett emelőgép kezelői jogosultságok érvényességével kapcsolatban részletes tájékoztató anyag[17] található a http://www.ommf.gov.hu internetes oldalon, az *„Emelőgép/építőgép-kezelők”* menüpont alatt.

Figyelem!
Az újabb beszerzésű, nagyobb teljesítményű, modern, de műszaki szempontból bonyolultabb gépi berendezések műszakilag képzettebb szakemberek foglalkoztatását igényelhetik.

Ugyanakkor egyes szakképesítések esetében, adott gép kezeléséhez nincs szükség külön vizsgára, ezért a szakmai végzettség igazolása mellett a gépkezelői jogosítványt kérelemre kiállítják. Ennek részletes szabályait ugyancsak külön jogszabály[18] tartalmazza.

Fontos megjegyezni, hogy a gépkezelői jogosítvány önmagában jármű vezetésére nem jogosít, valamint a közúti közlekedésnél elvárt járművezetői engedély a gép kezelésére nem elegendő.

Munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálat, foglalkoztathatósági vizsgálat, foglalkoztatási tilalom, védőoltás
A munkavállalók munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatánál fő szempont a munkatevékenységből és a munkakörnyezetből származó munkahelyi kóroki tényezők, egészségkárosító kockázatok és megterhelések számba vétele.
Figyelembe kell venni továbbá a foglalkoztatás formáját is, mivel eltérő szabályok vonatkozhatnak például az egyszerűsített foglalkoztatás körébe tartozó idénymunkára vagy alkalmi munkára, illetve a közfoglalkoztatás során végzett munkára.

A mezőgazdaságban dolgozó munkavállalók foglalkoztatása többnyire egészségkárosító kockázatok (pl.: biológiai kockázat, veszélyes anyag/keverék hatásainak való kitettség, zaj-, rezgés expozíció) között történik, így a munkavégzésük megkezdését megelőzően elsősorban előzetes **munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálat**on kell részt venniük. Az előzetes munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatot követően meghatározott gyakorisággal pedig időszakos alkalmassági vizsgálatot kell náluk végezni. A foglalkozás-egészségügyi orvos a vizsgálatokról munkaköri orvosi alkalmassági véleményt állít ki, melyen jelzi a munkáltató felé, hogy a munkavállaló alkalmas-e a munkavégzésre, illetve hogy meddig érvényes a vizsgálat, mikor kell részt venni a következőn.

Az egyszerűsített foglalkoztatás körébe tartozó idénymunkát vagy alkalmi munkát végzők, illetve közfoglalkoztatottak esetében **foglalkoztathatósági vizsgálat**ról beszélünk, melyről foglalkoztathatósági szakvélemény kerül kiállításra.

Az **egyszerűsített foglalkoztatás körébe tartozó idénymunka vagy alkalmi munka** esetén a munkavállaló vizsgálatára a munkáltató vagy az elhelyezkedni kívánó természetes személy kezdeményezésére kerül sor.
Közfoglalkoztatás esetén a foglalkoztathatóság szakvéleményezését önkormányzati közfoglalkoztatás esetén az állami foglalkoztatási szervként eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal, más közfoglalkoztatás esetén a közfoglalkoztató kezdeményezi a közfoglalkoztatás megkezdése előtt.

[17] http://www.ommf.gov.hu/index.html?akt_menu=537
[18] *a mezőgazdasági és erdészeti gépkezelői jogosítvány bevezetéséről és kiadásának szabályairól szóló 83/2003. (VII. 16.) FVM rendelet*

A foglalkoztathatósági szakvélemény kiadásának díját a vizsgálatot kezdeményezőnek kell viselni!
Míg azonban az egyszerűsített foglalkoztatáshoz kapcsolódó foglalkoztathatósági szakvélemény a külön rendeletben[19] meghatározott kivételekkel nem kötelező feltétele a foglalkoztatásnak, addig a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó szakvélemény a közfoglalkoztatás megkezdésének kötelező feltétele!

Szakmai tájékoztató anyag a http://www.ommf.gov.hu honlapon olvasható[20] (*„HÍREK”* menüpont 2014.02.05.). A tájékoztató kitér azokra az esetekre, amikor a foglalkoztathatósági vizsgálat nem elegendő.

További követelmények a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről külön rendeletben[21] találhatóak.

A munkavállalók foglalkoztatása során figyelemmel kell lenni speciális esetekre is. **Nem szabad foglalkoztatni** méhszúrásra érzékeny, allergiás személyeket méhészetben, illetve nem szabad foglalkoztatni az állattenyésztő telepen tápcsatorna fertőző betegségben vagy bőrgennyesedésben szenvedőt, terhes nőt, szoptatós anyát, és 18 éven aluli fiatalkorút.

Amennyiben a munkavállaló olyan biológiai tényezők expozíciójából származó kockázatnak lehet kitéve, amely az egészségét és biztonságát veszélyezteti és amelyre hatékony **védőoltás** létezik, a munkáltatónak – a foglalkoztatás feltételeként – a munkavállaló számára a védőoltást fel kell ajánlania. Ilyen hatékony védőoltás áll rendelkezésre például a kullancs-encephalitis megelőzésére is. A védőoltással kapcsolatos követelményeket külön jogszabályok tartalmazzák[22,23].

Munkavédelmi oktatás
A munkavállaló a munkavédelmi szabályok, utasítások megtartásával, a munkavédelmi oktatásnak megfelelően végezhet munkát.

Munkavédelmi oktatás keretén belül a munkavállalóval ismertetni kell a vonatkozó szabályokat, utasításokat és információkat. Sajnos nem kevés halálos baleset következett be az elmúlt években, mert a munkavállalók nem kaptak megfelelő oktatást.

Az oktatást meg kell ismételni a munkavégzéssel kapcsolatban bekövetkező változások esetén (pl.: munkakör megváltozása, új munkaeszköz, technológia bevezetése, az előírások megváltozása).

---

[19] *a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet*
[20] *http://ommf.gov.hu/index.html?akt_menu=172&hir_reszlet=387*
[21] *a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet*
[22] *a biológiai tényezők hatásának kitett munkavállalók egészségének védelméről szóló 61/1999. (XII. 1.) EüM rendelet*
[23] *a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet*

Az oktatás során ismertetni kell:

- az egészségügyi előírásokat,
- a munkavédelmi jogszabályokban előírt kötelességeket, jogokat,
- a belső szabályzatok (pl.: tűzvédelmi) rendelkezéseit,
- a technológiai, műveleti, kezelési és karbantartási utasításokat,
- a munkavégzéssel járó, a helyi körülményekből adódó veszélyeket, ártalmakat, azok elhárításának módját, a rendkívüli helyzetekben tanúsítandó magatartást,
- az alkalmazott eszközök, anyagok, védőeszközök helyes használatát,
- a közlekedés-biztonsági, környezetvédelmi előírásokat.

Figyelem!

Szabadtéri munkavégzés esetén a munkavállalók figyelmét fel kell hívni:

- A kullancs által terjesztett Lyme-kórra, annak érdekében, hogy a kezdeti tünetek észlelése esetén azonnal forduljanak orvoshoz!
- A veszett állat marása, vagy a veszett állattal való közvetlen érintkezés útján létrejövő fertőzés veszélyére!
- A méh- és darázscsípés veszélyére!
- A viperaveszélyes helyekre!

A munkavállalókat lehetőleg a foglalkozás-egészségügyi orvos közreműködésével ki kell oktatni:

- A kullancs-csípés megelőzésére (zárt ruházat, a kullancs élőhelyeinek elkerülése, riasztószerek alkalmazása).
- A bőrbe fúródott kullancs szakszerű és gyors eltávolítására (a kullancs eltávolítására szolgáló csipeszt a munkavégzők részére, a munkáltatónak kell biztosítania a munkavégzés helyszínén).
- Csípés esetén a tünetek felismerésének fontosságára (a csípés helye körül körkörösen terjedő, kokárdaszerű bőrgyulladás, mérsékelt láz, izomfájdalom jelentkezhet).
- Méh- és darázscsípés esetén szükséges intézkedésekre.
- Viperamarás esetén az elsősegély-nyújtókat a kötelező teendőkre (a méreg felszívódásának késleltetésére).

Állattartó telepen a munkavállalók oktatásának ki kell térnie az alábbiakra:

- az állatról emberre terjedő betegségek,
- a trágya kezelésére és elhelyezésére szolgáló berendezésekben keletkező gázok elleni védekezés módszerei,
- az állatok szokásai és természete.

Az oktatásnak ki kell terjednie továbbá a külön jogszabályokban[24] meghatározott **kóroki tényezőkre,** amelyek hatása a munkavállalókat adott tevékenység végzése során érheti:

- biológiai kóroki tényezők (baktériumok, vírusok, paraziták, gombák)
- veszélyes anyagok/keverékek,
- kézi tehermozgatás,
- zaj,
- rezgés,
- stb.

Az oktatást rendes munkaidőben kell megtartani, és szükség esetén meg kell ismételni.

[24] http://www.ommf.gov.hu/index.html?akt_menu=532

Az oktatási tematikát munkavédelmi szakembernek kell elkészítenie.
Az oktatás megtörténtét a tematika megjelölésével és a résztvevők aláírásával ellátva írásban kell rögzíteni.

A szükséges ismeretek megszerzéséig a munkavállaló önállóan nem foglalkoztatható.

Fontos!
A munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető kockázatok, veszélyforrások minél szélesebb körű feltárásában a kockázatértékelés az irányadó.
A kockázatértékelés az alapja azoknak az intézkedéseknek (pl.: egyéni védőeszközök meghatározása, munkavédelmi oktatási tematika összeállítása), amelyek célja a munkavégzéssel összefüggő balesetek és foglalkozási megbetegedések, fokozott expozíciós esetek megelőzése.

3. A BIZTONSÁGOS MUNKAVÉGZÉS TÁRGYI FELTÉTELEI

A munkavégzés biztonsága szempontjából döntő jelentőséggel bír, hogy milyen biztonsági színvonalon vannak a munkavégzés tárgyi eszközei. A munkáltatónak biztosítania kell, hogy az adott tevékenységnek megfelelő létesítmények a rendelkezésre álljanak, valamint köteles a munkavégzés jellegéhez igazodó munkaeszközzel ellátni a munkavállalóit.

Létesítmények:
Az épületekben, létesítményekben gondot kell fordítani:

- a megfelelő hőmérséklet és világítás biztosítására,
- a csúszás-, botlásmentes útvonalak kialakítására,
- a közlekedési, illetőleg az anyagmozgatási útvonalak megjelölésére, vagy egymástól elválasztására.

Jelzések:
Az olyan munkahelyen, ahol a veszély jellege indokolja, a munkavállalók és a munkavégzés hatókörében tartózkodók védelme érdekében biztonsági és egészségvédelmi **jelzéseket** kell alkalmazni. Ennek részletes szabályait külön jogszabály[25] tartalmazza.

Érintésvédelem:
Szem előtt kell tartani az **érintésvédelemmel** kapcsolatos követelményeket:
Villamos szakembernek a villamos berendezés telepítésekor, valamint meghatározott időnként a létesítményeket, munkaeszközöket érintésvédelmi szempontból dokumentált formában ellenőriznie kell. Az erre vonatkozó követelményeket külön jogszabály tartalmazza[26].
Fontos megjegyezni, hogy a szakember által megállapított hibák megszüntetését is dokumentálni kell.
Bevett gyakorlat, miszerint a villamos szakember már az ellenőrzés alatt kijavítja a feltárt hibákat, így nem kell két külön jegyzőkönyvet kiállítani (egyet az ellenőrzésről, egyet a javítás tényéről).
Természetesen a munkáltatónak két ellenőrzés között, időközben jelentkező villamos problémák megszüntetéséről is folyamatosan gondoskodnia kell (ilyenek lehetnek sérült, nem megfelelően szigetelt, szigetelőszalaggal „javított” villamos vezetékek, nyitott

[25] *a munkahelyen alkalmazandó biztonsági és egészségvédelmi jelzésekről szóló 2/1998. (I. 16.) MüM rendelet*
[26] *a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről szóló 10/2016. (IV. 5.) NGM rendelet*

kapcsolószekrények, időszakosan nedves környezetben búra nélküli világítótestek, védőfedések hiánya, nem megfelelő IP védettségű villamos szerkezetek).

Beesés és leesés veszélye:
Az aknák, padlócsatornák, beömlőnyílások, ledobónyílások, 0,8 méternél magasabban vagy mélyebben található kezelőhelyek esetében **lefedéssel** (akár 0,04 m-nél nem nagyobb osztásközű acélrácsozattal) vagy **védőkorláttal** kell védekezni a be-, leesés veszélye ellen. Részletes előírásokat külön jogszabályok[27,28] tartalmaznak.









Munkaeszközök

Munkaeszköznek számít minden gép, készülék, szerszám vagy berendezés, amelyet a munkavégzés során alkalmaznak, vagy azzal összefüggésben használnak.

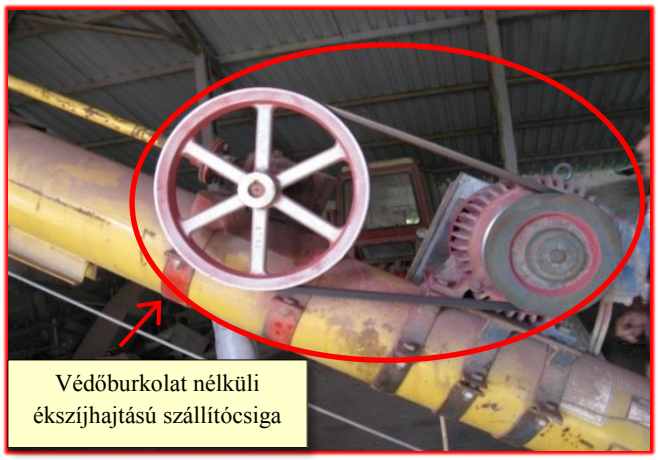
Munkaeszközt csak a rendeltetésének megfelelő célra és körülmények között szabad használni. Ez a követelmény egyaránt igaz a munkaeszköz egészére és részeire is. Nem megengedhető továbbá, hogy munkaeszközt, vagy annak részeit más, hasonló, de nem azonos tulajdonságú eszközzel helyettesítsenek (pl.: vontatmányok biztonsági csapszegrögzítője helyett hasonló méretű csavart használjanak).

Figyelem!
A munkaeszközök használata során meg kell akadályozni, hogy a munkavállaló a **forgó, mozgó alkatrészek** közé benyúljon, a veszélyes területekre bejusson.

---

[27] *a Mezőgazdasági Biztonsági Szabályzat kiadásáról szóló 16/2001. (III. 3.) FVM rendelet*
[28] *a munkahelyek munkavédelmi követelményeinek minimális szintjéről szóló 3/2002. (II. 8.) SzCsM-EüM együttes rendelet*

A munkaeszköz mozgó részeit el kell látni védőberendezéssel, amely elhatárolja a veszélyes teret, vagy leállítja a veszélyes rész mozgását a veszélyes tér elérése előtt.
Veszélyforrást jelenthet például: a felhordó, átfejtő, leválasztó csigasorok, a garatok, ékszíjhajtások védőburkolatainak hiánya.







Példa egy munkabalesetre:
A munkavállaló a magtisztító gépen dolgozott, amikor magelszóródást tapasztalt. A hiba megállapítása céljából működés közben levette a védőburkolatot. A szóródás okának ellenőrzése közben a bal kezével a levett védőburkolat helyén a gépvázra támaszkodott. A gép excenteres forgó tengelyén lévő "sonka" a hüvelykujját a gépváz függőleges eleméhez csapta, mely hatására a bal kéz hüvelykujja csonkolódott.

A munkaeszközt mindig a gyártói utasításnak megfelelően kell felállítani, használni! Biztosítani kell, hogy a kezelésekor elegendő tér álljon rendelkezésre!

A munkaeszköz **kezelőelemei** legyenek jól beazonosíthatóak.
A kezelőelemeket funkció szerint kell jelöléssel ellátni. Nem elegendő megszokásból kezelni a gépet, a kezelőelemeket el kell látni a funkciójukat egyértelműen jelölő felirattal vagy piktogrammal.
Minden munkaeszközt – lehetőleg a veszélyes téren kívül – el kell látni olyan kezelőelemmel, amely azt biztonságosan működteti és teljesen leállítja.
Minden kezelőhelyet el kell látni vészkikapcsoló berendezéssel, amely a munkavállaló számára veszélyes mozgást leállítja.
A munkaeszközt kialakítása olyan legyen, hogy indítani csak az indító berendezés szándékos működtetésével lehessen, azaz áramszünet miatt leállt gépek ne induljanak újra az áramkimaradás megszűnésével.

Gépet, berendezést **üzemelés közben** ellenőrzés nélkül hagyni nem szabad, kivéve, ha elzárt, hozzá nem férhető helyen van, és működése vagy üzemelés közbeni meghibásodása senkit sem veszélyeztet.

Mezőgazdasági munkák során rendkívül sokféle munkaeszközzel találkozhatunk.
Veszélyességük és nagy számban való alkalmazásuk miatt azonban ki kell emelni az **erő-, és munkagépeket (rakodó-, emelő-, földmunkagép)**.
Ezeknél a munkagépeknél is veszélyforrást jelent a különböző védőburkolatok hiánya (teljesítmény leadó tengelyt, szíjhajtások, kardánhajtások), de súlyos hiányosság az is, ha a biztonsági berendezések nem működnek (pl.: hangjelző berendezések, fékrendszer, biztonsági öv, átfordulás/felborulás kockázatát megszüntető/csökkentő berendezések).
Szükséges a megfelelő látótér biztosítása, valamint a munkavégzésnek megfelelő munkahely megvilágító berendezés megléte.
A kezelőfülkében nem lehetnek rögzítetlen tárgyak (pl.: szerszámok), valamint személyeket csak kifejezetten az arra kialakított helyen szabad szállítani (pl.: lépcsőn tilos).
Mozgásban levő erő- és munkagépre fel- és leszállni nem szabad.









Munkagép elhagyásakor az akaratlan elmozdulást és az illetéktelen személy általi elindítást meg kell akadályozni.
Rendkívül rossz gyakorlat, ha erdészeti munkákhoz nem megfelelően átalakított mezőgazdasági traktort használnak. Számtalan régebbi típusú traktor vezetőfülkéje csak az időjárás viszontagságai ellen véd. Ennek köszönhetően felboruláskor biztonsági fülke, biztonsági védőkeret hiánya miatt több halálos vagy súlyos munkabaleset történt.

Munkabaleseti példák:



Felborult a fülke nélküli traktor. A munkavállaló a gép üléséből kizuhant, majd a gép átfordult rajta.



Az erdészetben használt mezőgazdasági traktor felborult, a fülkéje szétroncsolódott.

Távvezérelt munkaeszközök esetében alapvető követelmény, hogy a munkaeszköznek automatikusan le kell állnia, ha az ellenőrzött vezérlési zóna határára ér. Fontos követelmény továbbá, hogy annak a távvezérelt munkaeszköznek, amely rendeltetésszerű alkalmazási körülmények között a munkavállalónak ütközhet, vagy őt valaminek nekiszoríthatja, rendelkeznie kell olyan biztonsági berendezéssel, amely az összeütközés és összenyomás veszélyét kiküszöböli vagy csökkenti.

Fontos felhívni a figyelmet arra, hogy mindenkor az érvényes munkavédelmi követelményeknek, konkrét előírás hiányában a tudományos, technikai színvonal mellett elvárható követelményeknek kell megfelelnie. Ez azt jelenti, hogy egy munkaeszköz esetében nem a gyártás idejekor hatályos előírások a mérvadók, hanem amikor az adott munkaeszközt használják.

A munkaeszközökre vonatkozó konkrét követelmények jogszabályokban[29,30,31] találhatóak.

Munkavédelmi üzembe helyezés, időszakos biztonsági felülvizsgálat

A munkáltatónak a veszélyes létesítmény, munkahely, munkaeszköz, technológia üzemeltetését írásban kell elrendelnie (a továbbiakban: **munkavédelmi üzembe helyezés**).
A veszélyes munkaeszközök listáját jogszabály tartalmazza[32]. Ez a felsorolás azonban nem teljeskörű, nem kizárólag az itt szereplő munkaeszközöket kell üzembe helyezni.

Veszélyes az a létesítmény, munkaeszköz, anyag/keverék, munkafolyamat, technológia (beleértve a fizikai, biológiai, kémiai kóroki tényezők expozíciójával járó tevékenységeket is), amelynél a munkavállalók egészsége, testi épsége, biztonsága megfelelő védelem hiányában károsító hatásnak lehet kitéve, valamint a hatósági felügyelet alá tartozó munkaeszköz.

A munkavédelmi üzembe helyezés feltétele a **munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat**. Ezen vizsgálat elvégzése munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősül.

---

[29] *a Mezőgazdasági Biztonsági Szabályzat kiadásáról szóló 16/2001. (III. 3.) FVM rendelet*
[30] *az Erdészeti Biztonsági Szabályzat kiadásáról szóló 15/1989. (X. 8.) MÉM rendelet*
[31] *a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről szóló 10/2016. (IV. 5.) NGM rendelet*
[32] *a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 1/a. és 1/b. számú melléklet*

A biztonságos műszaki állapot megőrzése érdekében **időszakos biztonsági felülvizsgálatot** a munkáltatónak ötévenként kell elvégeznie, ha jogszabály, szabvány vagy az üzemeltetési dokumentáció ennél gyakoribb felülvizsgálati időszakot nem ír elő.

A munkavédelmi üzembe helyezésre és az időszakos biztonsági felülvizsgálatra vonatkozó szabályokat jogszabály tartalmazza[33,34].

Ellenőrző felülvizsgálat
Olyan munkaeszköz esetében, amely munkavédelmi üzembe helyezésre nem kötelezett, de annak biztonsága függhet a szerelés körülményeitől, a szerelést követően, de még a használatba vétel előtt és minden egyes új telephelyre vagy munkahelyre történő mozgatás után a munkáltató által megbízott – szükséges szakmai képesítéssel, tapasztalattal és gyakorlattal rendelkező – személynek ellenőrző felülvizsgálat keretében meg kell győződnie a biztonságos szerelésről, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos működés feltételeiről és körülményeiről.

Időszakos ellenőrző felülvizsgálatot kell végezni annak érdekében, hogy a biztonsági és egészségügyi előírások betartásra kerüljenek, az esetleges károsodások időben észlelhetőek, a megelőző intézkedések bevezethetőek legyenek.
Az ellenőrző felülvizsgálat elvégzésének módját, valamint az időszakos ellenőrző felülvizsgálatra kötelezett munkaeszközt, a felülvizsgálat gyakoriságát és módját írásban kell meghatározni. Figyelembe kell venni az üzemeltetés körülményeit, a munkaeszközt érintő szabványokban foglaltakat és a gyártó által összeállított használati utasítás, üzemeltetési, karbantartási dokumentáció előírásait.
A leghosszabb felülvizsgálati időszak nem haladhatja meg az öt évet.
A felülvizsgálat megállapításait, az intézkedéseket jegyzőkönyvben kell rögzíteni, amelyet a következő időszakos ellenőrző felülvizsgálat időpontjáig meg kell őrizni és annak egy példányát – telepített munkaeszköz esetén – a helyszínen kell tartani.
A legutóbbi időszakos ellenőrző felülvizsgálat elvégzéséről a munkaeszközön elhelyezett, jól látható jelzéssel tájékoztatást kell nyújtani, ha a munkaeszközt a telephelyen kívül használják.

4. SZERVEZÉSI INTÉZKEDÉSEK

Gyakran előfordul, hogy egy munkahelyen különböző munkáltatók alkalmazásában álló munkavállalókat egyidejűleg foglalkoztatnak (pl.: fakitermelés). Ebben az esetben a munkavégzést úgy kell **összehangolni**, hogy az, az ott dolgozókra és a munkavégzés hatókörében tartózkodókra veszélyt ne jelentsen.

A biztonságos munkavégzés szempontjából rendkívül fontos az adott munkavégzéshez a **megfelelő létszám** biztosítása. Ahol veszély fenyeget, egyedül munkát végezni nem szabad, és ilyen helyre csak erre is kiterjedő oktatásban részesült munkavállalók léphetnek be.

Ha egy munkát többen végeznek, akkor szükséges irányító személy kijelölése. Ekkor a munkavállalókkal egyértelműen tudatni kell, hogy ki az irányító személy, azaz kinek az utasításait kell betartaniuk. Ez különösen fontos, amikor az irányító személy nem a kialakult gyakorlat szerinti brigádvezető, rangidős, stb.

[33] *a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény 21-23. §*
[34] *a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 1-3. §*

Meg kell akadályozni, hogy a munkavégzés hatókörében tartózkodó személyeket (járókelő, látogató, szolgáltatást igénybe vevő) baleset érje.
A gazdasági udvarban és a gazdasági épületek közelében illetéktelen személyek – különösen gyermekek – nem tartózkodhatnak.

Figyelemfelhívó jelekkel, műszaki megoldással, esetleg őrzéssel, figyelő személlyel meg kell akadályozni, hogy **illetéktelen személyek** a veszélyes helyeket (állattartó épületek, szénapadlások, hígtrágya tárolók, silók, veszélyes gépek és berendezések, erdészeti vágásterületek, stb.) megközelíthessék.

A mezőgazdasági munkák többségét szabadban végzik, ezáltal különféle **klimatikus hatások** (pl.: hideg, meleg) érik a munkavállalókat.
A hőség hatásai különösen megviselik az emberi szervezetet, mellyel összefüggésben munkabalesetek, valamint halálos kimenetű foglalkozási megbetegedések következhetnek be.
Fel kell hívni a figyelmet a hidegben történő munkavégzés veszélyeire is. A hideg munkakörnyezet kedvezőtlen hatásai is elsősorban a szabadban végzett fizikai munka (pl.: fakitermelés, állattartó telepeken végzett munka) során érvényesülnek.

Az NGM Munkavédelmi Főosztálya által a kedvezőtlen (meleg, hideg) klímakörnyezettel kapcsolatban aktuálisan közzétett tájékoztató anyagai[35,36] megtalálhatóak a http://www.ommf.gov.hu honlapon (*„HÍREK”* menüpont 2017.06.21., 2017.01.02.).

A **mustgáz** a szüreti időszakban minden évben több, akár halállal végződő baleset előidézője, pedig a tragédiák megfelelő körültekintéssel és elővigyázatossággal megelőzhetők lennének.

A must erjedése közben mustgáz, vagyis szén-dioxid (CO_2) keletkezik, ami rossz szellőzési viszonyok között a földalatti pincékben a padlószintről indulva felhalmozódik, és kiszorítva a levegőből az oxigént fulladást okoz.
A szén-dioxid színtelen, szagtalan, a levegőnél nehezebb gáz, ami a levegőt kiszorítva a pincék, üregek, helyiségek alján terül el. Nagy mennyiségben keletkezik szerves anyagok, cukortartalmú növények és gyümölcsök erjedése során is.
Kis koncentrációban a légzőközpontot izgatja, nagyobb koncentrációban az oxigénhiány miatt fulladást okoz. Emiatt a must forrása alatt a pincébe belépni az óvintézkedések betartásával, és csak alapos átszellőztetést követően lehet.

Az NGM Munkavédelmi Főosztályának felhívása[37] a must erjedésének veszélyeivel kapcsolatban megtalálható a http://www.ommf.gov.hu honlapon (*„HÍREK”* menüpont 2017.09.01.).

[35] *http://www.ommf.gov.hu/index.php?akt_menu=172&hir_reszlet=574*
[36] *http://www.ommf.gov.hu/index.php?akt_menu=172&hir_reszlet=547*
[37] *http://www.ommf.gov.hu/index.php?akt_menu=172&hir_reszlet=585*



Pincelejárat figyelmeztető felirattal

A munkáltatónak gondoskodnia kell arról, hogy **viperamarás** esetén a sérült fél órán belül szakszerű orvosi ellátásban (védőoltásban) részesüljön. A szérum tárolására és beadására kijelölt helyet (orvosi rendelőt) a viperaveszélyes körzetbe tartozó munkahelyeken és a szállásokon jól látható módon kell feltüntetni.

Darázscsípés esetén, a sérültet azonnal orvoshoz kell szállítani. **Lódarázscsípést** követően az orvosi ellátásig a csípés által a szervezetbe jutott méreg felszívódásának lassítására, gátlására kell törekedni (pl. a szúrás felett nyomókötés alkalmazásával). A darázscsípésre érzékeny személy a háziorvosa által rendelt gyógyszerét tartsa magánál és adott esetben használja.

Az NGM Munkavédelmi Főosztályának felhívása a méh- és darázscsípés veszélyeivel kapcsolatban[38] megtalálható a http://www.ommf.gov.hu honlapon (*„HÍREK”* menüpont 2017.04.18).

Állat okozta bármely sérülés esetén – a lehető legrövidebb időn belül – biztosítani kell a megfelelő orvosi ellátást.

Szabadtéri munkavégzéskor bekövetkezett sérülés estén, ha a **seb földdel szennyeződött**, a tetanusz fertőzés veszélye miatt gondoskodni kell az azonnali orvosi ellátásról.

A munkahelyen – jellegének, elhelyezkedésének, a veszélyforrásoknak, a munkavállalók létszámának, a munkavégzésből és a munkakörnyezetből származó hatások és egészségkárosító kóroki tényezők figyelembevételének, valamint a munka szervezésének megfelelően – biztosítani kell a munkahelyi **elsősegélynyújtás** tárgyi, személyi és szervezési feltételeit.

A földeken végzett munkák nagy részét a munkavállalók egyedül végzik, így sok esetben a segítségkérés, a segítségnyújtás is nehézkes. Ezért biztosítani kell a mielőbbi **segítségkérés** lehetőségét.

[38] *http://www.ommf.gov.hu/index.html?akt_menu=172&hir_reszlet=557*

5. KOCKÁZATÉRTÉKELÉS, MUNKAVÉDELMI DOKUMENTÁCIÓ

Kockázatértékelés

A kockázat nem más, mint veszélyhelyzetben a sérülés vagy az egészségkárosodás valószínűségének és súlyosságának együttes hatása.

A munkáltatónak rendelkeznie kell kockázatértékeléssel, amelyben köteles minőségileg, illetve szükség esetén mennyiségileg értékelni a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető kockázatokat, különös tekintettel az alkalmazott munkaeszközökre, veszélyes anyagokra és keverékekre, a munkavállalókat érő terhelésekre, valamint a munkahelyek kialakítására.

A kockázatértékelés során azonosítani kell:

- a várható veszélyeket, veszélyforrásokat, veszélyhelyzeteket,
- a veszélyeztetettek körét,
- a veszély jellegét
- a veszélyeztetettség mértékét.

A kockázatértékelés során az egészségvédelmi határértékkel szabályozott kóroki tényező előfordulása esetén munkahigiénés vizsgálatokkal kell gondoskodni az expozíció mértékének meghatározásáról.

A munkáltató a kockázatértékelést a tevékenység megkezdése előtt, majd azt követően legalább 3 évente köteles elvégezni.

Soron kívül el kell végezni a kockázatértékelést

- olyan változás esetén (pl: új munkaeszköz, technológia beszerzése, új munkafolyamat bevezetése), amelynek eredményeképpen a munkavállalók egészségét, biztonságát meghatározó munkakörülményi tényezők megváltozhattak – ideértve a munkaklíma-, zaj-, rezgésterhelést, légállapotokat (gázállapotú, por, rost légszennyezők minőségi, illetve mennyiségi változást),
- az alkalmazott tevékenység, technológia, munkaeszköz, munkavégzés módjának hiányosságával összefüggésben bekövetkezett munkabaleset, fokozott expozíció, illetve foglalkozási megbetegedés előfordulását okozta.

A kockázatértékelés elvégzése munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősül.

A kockázatértékelés során figyelembe kell venni az Mvt. vonatkozó rendelkezéseit, a KÓROKI TÉNYEZŐK fejezetben leírtakat, valamint szakmai segítséget nyújt a http://www.ommf.gov.hu internetes oldalon, a *„Kockázatértékelés”* menüpont alatt található segédlet is[39].

Teleprend, technológiai műveleti utasítás és egyéb utasítások

Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményei megvalósításának módját a munkáltatónak kell meghatároznia.

[39] http://www.ommf.gov.hu/index.html?akt_menu=221

Állattartó telepre vonatkozóan el kell készíteni a teleprendet is magába foglaló üzemelési utasítást, melyben meg kell határozni a munkahelyi biztonsági követelmények, a rend és tisztaság megtartásának előírásait is. Az utasítást mindenki számára hozzáférhető helyen kell tartani; tartalmát az új dolgozókkal felvételkor ismertetni kell.
A Mezőgazdasági Biztonsági Szabályzat tartalmazza az egyes munkafolyamatokra vonatkozó előírásokat, azonban egyes műveleteknél a helyi sajátosságok figyelembe vétele is szükséges.
Ezen munkákra vonatkozó utasításokat, biztonsági előírásokat a munkáltatónak kell meghatároznia (pl.: kazlazás, állatok mozgatása, szállítása, etetése, istálló kiürítésé, hígtrágya kezelése, trágyaeltávolítás, szárítógép kezelése).

A **fakitermelési munkák** biztonságos végzésének – a helyi sajátosságokra jellemző – tér és időbeli rendjét, továbbá tárgyi-, személyi és magatartási feltételeit – a kitermelés megkezdése előtt – a technológiai műveleti utasításokban a vonatkozó szabványelőírások figyelembevételével kell meghatározni. A technológiai műveleti utasítás tartalmi követelményeit az Erdészeti Biztonsági Szabályzat tartalmazza.

A fakitermelés megkezdése előtt a vágásvezetőnek a munkásokkal minden új vágásterületen ismertetnie kell a technológiai, műveleti utasításokban foglaltakat. A bejárás során meg kell mutatnia a vágáspászták határainak jelzését és meg kell határoznia a következő munkarendet.

Fontos megjegyezni, hogy ezen munkavédelmi célú munkáltatói utasítások elkészítése szakmaspecifikus ismereteket igényel, így indokolt munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenységet ellátó bevonása.

A munkavédelmi szabályok rendszerét célszerű munkavédelmi szabályzatba foglalni.

Mentési terv
Rendellenes körülmények kialakulása esetére – amikor a szabályos üzemvitelre vonatkozó biztonsági előírások nem tarthatók be – a munkahely jellegére, helyzetére, kiterjedésére, valamint a veszélyforrások hatására, továbbá a munkavégzés hatókörében tartózkodókra is tekintettel mentési tervet kell készíteni, és a mentéshez szükséges személyeket ki kell jelölni. A mentési terv a külön jogszabály által előírt – biztonsági, védelmi, intézkedési vagy más hasonló tárgyú – tervbe foglalva is elkészíthető.

6. KÓROKI TÉNYEZŐK

A mezőgazdasági munkák során különböző egészségkárosító kockázatok hatásainak lehetnek kitéve a munkavállalók. Az ágazatba sorolható tevékenységek szerteágazó volta miatt szinte valamennyi kóroki tényező (fizikai, kémiai, biológiai, pszichoszociális, ergonómiai) hatásának ki vannak téve a munkavállalók, adott esetben egyidejűleg is.

A **fizikai** kóroki tényezők közül meg kell említeni a zaj és a rezgés hatásának való kitettséget. Ahol a gépek zajszintje túllépi a megengedett határértéket, ott a munkavállalóknak hallásvédő eszközöket kell viselni. A munkavállalókat érő zajexpozícióra vonatkozó szabályokat külön jogszabály[40] tartalmazza. A munkagépeken dolgozók elsősorban egésztest-vibrációt szenvedhetnek el, azonban a lokális (helyi) vibráció okozta megbetegedés sem zárható ki. A

[40] *a munkavállalókat érő zajexpozícióra vonatkozó minimális egészségi és biztonsági követelményekről szóló 66/2005. (XII. 22.) EüM rendelet*

munkavállalókat érő rezgésexpozícióra vonatkozó követelményeket külön jogszabály[41] fejti ki részletesen.

A **kémiai** kóroki tényezők közül elsősorban a növényvédőszer mérgezések előfordulásával kell számolni. Növényvédőszer expozíció nem csak a szer hígítása, keverése és felhordása során érheti a munkavállalót, hanem gépi, illetve repülőgépes permetezés esetén a gép feltöltésekor, karbantartásakor is veszélyeztetheti a kezelőt.
Számolni kell továbbá kipufogógáz, gépolaj, valamint a fertőtlenítésekhez használt klórtartalmú veszélyes anyagok/keverékek expozíciójával is. Ezért a munkáltatónak gondoskodni kell arról, hogy a munkavállalók megismerjék a veszélyes anyagok/keverékek Biztonsági Adatlapjának tartalmát, továbbá minden, a veszélyes anyaggal kapcsolatos és a munkavégzés szempontjából lényeges adatot. (Lásd még 2. pont SZEMÉLYI FELTÉTELEK-Munkavédelmi oktatás.)

Figyelem!
Eredetileg veszélyes anyaghoz vagy veszélyes keverékhez gyártott vagy használt csomagolóeszköz még tisztított, közömbösített állapotban és átmenetileg sem használható élelmiszer, takarmány, valamint ezek alapanyagainak tárolására!
Szükséges kihangsúlyozni, hogy eredetileg élelmiszerekhez gyártott, illetve használt csomagolóeszköz veszélyes anyag vagy veszélyes keverék tárolására sem használható!

Biztosítani kell, hogy a tárolt veszélyes anyag, illetve veszélyes keverék a biztonságot, az egészséget, illetve a testi épséget ne veszélyeztesse, illetőleg a környezetet ne szennyezhesse, károsíthassa.

Sajnos napjainkban is jellemző, hogy például ásványvizes vagy üdítőitalos flakonokba veszélyes anyagot/keveréket töltenek, amelyből történő véletlen fogyasztás súlyos egészségkárosodáshoz vezethet. A kémiai biztonsággal kapcsolatos további előírásokat külön jogszabályok tartalmazzák[42,43].


Eredetileg élelmiszerek tárolására szolgáló PET palackban veszélyes keverék tárolása

[41] *a rezgésexpozíciónak kitett munkavállalókra vonatkozó minimális egészségi és munkabiztonsági követelményekről szóló 22/2005. (VI. 24.) EüM rendelet*
[42] *a munkahelyek kémiai biztonságáról szóló 25/2000. (IX. 30.) EüM-SzCsM együttes rendelet*
[43] *a kémiai biztonságról szóló 2000. évi XXV. törvény*

Az ágazatban kiemelt jelentősége van a poroknak, melyek lehetnek szerves- és szervetlen porok. A szerves porok a mezőgazdasági ágtól, foglalkozástól függően változnak, például gabonapor, penészgombák, spórák, rovarokból, atkákból, madarakból származó porok, növényi porok, takarmány maradványok. Szervetlen porok esetében a talaj porának lehetséges veszélyes összetevői: kvarc, szilikátok, agyag.

Fontos szerepe van még a növénytermesztők egészségkárosodási kockázati tényezői között a növényekhez, növényi porokhoz társuló **biológiai** kóroki tényezők okozta megbetegedéseknek. Ezek lehetnek például mikroorganizmusok (baktériumok, sugárgombák, gombák), mikotoxinok, állatról emberre terjedő megbetegedések (leptospirosis, tularemia, Q-láz, psittacosis, brucellosis, lépfene stb.). (Lásd még 2. pont SZEMÉLYI FELTÉTELEK-Védőoltás; Munkavédelmi oktatás)

A beteg állatokkal való érintkezés fertőzést vagy élősködő (parazita) betegséget okozhat az emberben. Az állatról emberre átvihető betegségek megelőzése olyan terület, ahol kiemelten fontos az együttműködés az állatorvosok és a humán orvosok között.

A hosszú napi munkaidő, az idénymunkák, a családtól távol végzett munka **pszichoszociális** kockázatokat, illetve fokozott pszichés megterhelést jelenthet a munkavállalóknak.

A munkagépek többsége ma még a minimális **ergonómia**i előírásoknak is alig felel meg. A klímahatással való kombinálódás miatt gyakori a mozgásszervek megbetegedése, amelyek a túlzott fizikai megterhelésre, a kézi anyagmozgatásra, az egyoldalú és ismétlődő munkamozzanatokra, a hideg-nedves környezetre vezethetők vissza.

7. EGYÉNI VÉDŐESZKÖZÖK

A veszélyes munkafolyamatoknál, technológiáknál a veszélyek megelőzése, illetve károsító hatásuk csökkentése érdekében a veszélyforrások ellen védelmet nyújtó egyéni védőeszközöket meg kell határozni, azokkal a munkavállalókat el kell látni, rendeltetésszerű használatukra a munkavállalókat ki kell oktatni és az egyéni védőeszközök rendeltetésszerű használatát meg kell követelni.

Fontos!
Az egyéni védőeszköz meghatározásának alapja a megfelelően elkészített kockázatértékelés. Ezt követően az egyéni védőeszköz juttatásának belső rendjét a munkáltatónak írásban kell meghatároznia, mely feladat ellátása munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősül.

A védőeszköz személyes használatra szolgál, kihordási ideje nincs.

A védőeszközt a munkáltatónak ingyenesen kell biztosítani, továbbá karbantartás, tisztítás, javítás vagy csere útján gondoskodnia kell arról, hogy a védőeszköz használható, valamint megfelelő higiénés állapotban legyen. A védelmi képességét vesztett védőeszköz tovább nem használható.

A munkavédelmi oktatás során a munkavállalóban szükséges tudatosítani, hogy a védőeszköz használatáról érvényesen nem mondhat le.
A munkáltató feladata, hogy előzetesen tájékoztassa a munkavállalót azokról a kockázatokról, amelyekkel szemben a védőeszköz használata őt megvédi, továbbá gondoskodnia kell arról –

szükség esetén gyakorlati képzéssel –, hogy a munkavállaló megtanulja a védőeszköz használatának módját.
A munkáltatónak a védőeszköz rendelkezésre bocsátásával egyidejűleg magyar nyelvű tájékoztatót és használati utasítást kell a munkavállaló rendelkezésére bocsátania.

Az egyéni védőeszköz használat minimális biztonsági és egészségvédelmi követelményeit külön jogszabály[44] tartalmazza.

8. A MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁKHOZ KÖTŐDŐ SPECIÁLIS TEVÉKENYSÉGEK

Anyagmozgatás
Az anyagmozgatás, mint munkafolyamat rendkívül szerteágazó, bonyolultságában széles skálán mozgó és az egyik legtöbb fajta munkaeszközt felvonultató tevékenység.

Az anyagmozgatást érintő, részletes szakmai anyag érhető el a http://www.ommf.gov.hu internetes oldalon, a *„Munkavédelmi kiadványok”*[45] menüpont alatt, *„A gépkezelés biztonságáért. „Kisokos” a gépkezelői munka biztonságának javításáért”* címen, valamint a http://tamop248.hu oldalon *„Eredmények/Kiadványok”* menüpont alatt több, az anyagmozgatással kapcsolatos szakmai anyag megtalálható[46] *(„A raktározási munkák, és a kézi anyagmozgatás egészségügyi kockázatai”; „Emelőgépek biztonságos használata”; „A szállítás, raktározás baleseti veszélyforrásai”; „A szállítmányozási, raktározási, anyagmozgatási munkafolyamatok főbb veszélyforrásai”).*

Beszállással végzett munkák
Mezőgazdasági tevékenység során is előfordulhat, hogy veszélyes berendezésen kell úgynevezett „beszállással” munkát végezni. De mi is minősül egyáltalán veszélyes berendezésnek és mi az beszállással végzett munka?

Veszélyes berendezésnek nevezzük azokat a berendezéseket, amelyekben a technológiai folyamat (tárolás, feldolgozás, szállítás), valamint a beszállással végzett tevékenység során veszélyek és ártalmak léphetnek fel (pl.: maró. mérgező, tűz- és robbanásveszélyes anyagok keletkezhetnek, oxigénhiányos légtér alakulhat ki). Ilyen berendezésnek kell tekinteni a tartályt, bunkert, aknát, csatornát, kazánt, szállító tartályt, silót, nyitott kádakat, tartálykocsit, de általában a szűk tereket is.
Minden olyan tevékenység, amely nem emberi tartózkodásra tervezett berendezésen behajlással, vagy annak belsejében való tartózkodással végezhető, beszállással végzett munkának minősül.

A beszállással végzett munkák részletes szabályait külön szabvány[47] tartalmazza, az abban foglaltak betartása minden esetben kötelező!

---

[44] *a munkavállalók munkahelyen történő egyéni védőeszköz használatának minimális biztonsági és egészségvédelmi követelményeiről szóló 65/1999. (XII. 22.) EüM rendelet*
[45] *http://www.ommf.gov.hu/index.html?akt_menu=507*
[46] *http://tamop248.hu/2/index.php/eredmenyek/kiadvanyok?start=20*
[47] *MSZ-09-57.0033:1990 Veszélyes berendezésekben beszállással végzett munkák biztonságtechnikai követelményeiről szóló szabvány*



Példa halálos munkabalesetre:
A szárítótelepen a silóban, a beszállási munkákra vonatkozó szabályokat megsértve elakadást okozó, összeállt, becsomósodott terménydarabokat szedte össze a munkavállaló. A silóban tárolt árpa maga alá temette, életét nem tudták megmenteni. A katasztrófavédelem munkatársai a siló oldalába vágott nyíláson hozták ki a munkavállalót.

Karbantartás

Minden munkahelyen végeznek karbantartást, azzal összefüggő feladatot, ami akár lehet mindennapos tevékenység is.

A karbantartás célja, hogy a munkaeszközök, létesítmények a lehető leghosszabb ideig képesek legyenek a feladataikat ellátni, tehát funkcióképességüket megőrizzék, a termelékenység fenntartható legyen.

Ennek munkavédelmi jelentősége, hogy nem megfelelően karbantartott (hibás, sérült) munkaeszköz használatakor, leromlott állapotú létesítményben való munkavégzéskor, akkor is balesetet szenvedhetünk, ha minden szabályt betartunk. Emiatt fontos a tervszerű, megelőző karbantartás elvégzése. Gyakran szükség van azonban ún. hibaelhárító karbantartásra is, ekkor viszonylag gyorsan kell elhárítani a meghibásodást.

A karbantartás során a karbantartó személy számára adott esetben sokkal több veszélyforrás azonosítható, mint ami a mezőgazdasági munkák során érheti. Éppen emiatt itt is szem előtt kell tartani, hogy az adott tevékenységet (pl.: hegesztés, esztergálás, kisebb építőipari munkák, villamos hibák elhárítása, gépjárműszerelés) az adott munkafolyamatban jártas, megfelelően képzett személy végezze el.

A karbantartás során felmerülő veszélyekről részletes szakmai anyag megtalálható a http://www.ommf.gov.hu internetes oldalon *„Munkavédelmi kiadványok”*[48] menüpont alatt, *„Karbantartás és munkavédelem”*, valamint *„Biztonságos karbantartás a gyakorlatban”* címen.

[48] *http://www.ommf.gov.hu/index.html?akt_menu=507*

9. MUNKABALESET, FOGLALKOZÁSI MEGBETEGEDÉS, FOKOZOTT EXPOZÍCIÓ

Munkabaleset

Munkabaleset: az a baleset, amely a munkavállalót a szervezett munkavégzés során vagy azzal összefüggésben éri, annak helyétől és időpontjától és a munkavállaló (sérült) közrehatásának mértékétől függetlenül.

A munkavégzéssel összefüggésben következik be a baleset, ha a munkavállalót a foglalkozás körében végzett munkához kapcsolódó közlekedés, anyagvételezés, anyagmozgatás, tisztálkodás, szervezett üzemi étkeztetés, foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás és a munkáltató által nyújtott egyéb szolgáltatás stb. igénybevétele során éri.

Nem tekinthető munkavégzéssel összefüggésben bekövetkező balesetnek (munkabalesetnek) az a baleset, amely a sérültet a lakásáról (szállásáról) a munkahelyére, illetve a munkahelyéről a lakására (szállására) menet közben éri, kivéve, ha a baleset a munkáltató saját vagy bérelt járművével történt.

Figyelem!
A munkabaleset nem keverendő össze az üzemi balesettel.
Az üzemi baleset fogalma a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvényben található meg (52-53. §). Jelen kiadványunknak az üzemi baleset nem tárgya.

A sérült, illetőleg a balesetet észlelő személy köteles a balesetet a munkát közvetlenül irányító személynek haladéktalanul jelenteni. Ezt a kötelezettséget fontos a munkavállalókkal tudatni, mivel ha azt valaki elmulasztja, akkor a sérültet terheli annak bizonyítása, hogy a baleset a munkavégzés során vagy azzal összefüggésben történt.

A munkáltatónak minden bejelentett, illetve tudomására jutott balesetről meg kell állapítania, hogy munkabalesetnek tekinti-e. Ha nem tekinti munkabalesetnek, akkor erről és a jogorvoslat lehetőségéről a sérültet, halálos baleset esetén a hozzátartozót értesítenie kell.

A munkáltatónak minden munkaképtelenséggel járó munkabalesetet haladéktalanul ki kell vizsgálnia, és a kivizsgálás eredményét munkabaleseti jegyzőkönyvben kell rögzítenie.

A kivizsgálás megkezdéséről a foglalkozás-egészségügyi orvost tájékoztatni kell.
A kivizsgálásban történő orvosi közreműködésről az orvos dönt.

A munkaképtelenséget nem eredményező munkabaleset körülményeit is tisztázni kell, azonban arról munkabaleseti jegyzőkönyvet nem kell kiállítani.

A három munkanapot meghaladó munkaképtelenséget eredményező munkabalesetet, valamint a foglalkozási megbetegedést és a fokozott expozíciós esetet be kell jelenteni, ki kell vizsgálni és nyilvántartásba kell venni.

A munkabaleseti jegyzőkönyvet minden sérültről külön-külön kell kiállítani és a kivizsgálás befejezésekor, de legkésőbb a tárgyhót követő hónap 8. napjáig kell megküldeni a jegyzőkönyvet:

- a sérültnek, halála esetén hozzátartozójának;
- a halált, illetve a három munkanapot meghaladó munkaképtelenséget okozó munkabalesetről a munkabaleset helyszíne szerint illetékes munkavédelmi hatóságnak;
- külföldi kiküldetés, külszolgálat, munkaerő-kölcsönzés esetén a magyarországi székhelyű munkáltató munkavállalójának a *b)* pont szerinti munkabalesetéről a munkáltató székhelye szerint illetékes munkavédelmi hatóságnak, illetve bányafelügyeletnek;
- a társadalombiztosítási kifizetőhelynek, ennek hiányában a fővárosi és megyei kormányhivatal egészségbiztosítási pénztári feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatalának;
- munkaerő-kölcsönzés, kirendelés esetén a kölcsönbeadó, kirendelő munkáltatónak.

Előfordulhat, hogy a munkaképtelenség időtartama a kivizsgálás befejezéséig nem ismert, vagy a későbbiekben valamilyen okból a munkabaleseti jegyzőkönyv kiegészítése, módosítása szükséges. Ezekben az esetekben a Munkáltatónak a munkaképtelen napok számát közlő, illetve Tartalom módosító jegyzőkönyvet kell megküldenie.

A súlyos munkabalesetet a munkáltatónak haladéktalanul be kell jelentenie a rendelkezésre álló adatok közlésével a munkabaleset helyszíne szerint illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal munkavédelmi hatósági hatáskörében eljáró járási hivatala felé.

Súlyos az a munkabaleset, amely

• a sérült halálát (halálos munkabaleset az a baleset is, amelynek bekövetkezésétől számított egy éven belül a sérült orvosi szakvélemény szerint a balesettel összefüggésben életét vesztette), magzata vagy újszülöttje halálát, önálló életvezetését gátló maradandó károsodását;

• valamely érzékszerv, érzékelőképesség, illetve a reprodukciós képesség elvesztését vagy jelentős mértékű károsodását okozta;

• orvosi vélemény szerint életveszélyes sérülést, egészségkárosodást;

• hüvelykujj vagy kéz, láb két vagy több ujja nagyobb részének elvesztését, továbbá ennél súlyosabb csonkulást okozott, illetve;

• beszélőképesség elvesztését vagy feltűnő eltorzulást, bénulást, illetőleg elmezavart okozott.

Súlyos munkabaleset esetén a munkáltató a munkavédelmi hatóság megérkezéséig köteles a baleseti helyszínt a mentést követően balesetkori állapotában megőrizni.
Ha a balesetkori állapot megőrzése további súlyos veszélyhelyzetet idézne elő vagy jelentős anyagi kárral járna, akkor a baleseti helyszínről fényképet, videofelvételt vagy egyéb, a munkabaleset kivizsgálását elősegítő dokumentumot kell készíteni.

A munkáltató nem tagadhatja meg a súlyos munkabaleset kivizsgálását, azzal a hivatkozással, hogy azt a hatóság vizsgálja, vagy más hatóság (pl.: rendőrség) vizsgálatának eredményére vár. A munkáltatónak ekkor is saját balesetvizsgálatot kell lefolytatnia, azt határidőn belül le kell zárnia. Új tények adatok esetén a munkabaleseti jegyzőkönyv módosítható.

Súlyos munkabaleset esetén a foglalkozás-egészségügyi alapszolgáltatást biztosító szolgálat orvosának részt kell venni a kivizsgálásban.

Egy súlyos munkabaleseti példa:





A munkavállaló a traktorra csatlakoztatott gumihevederes hengeres bálázó gépre üzemelés közben felmászott, mely során a gép felső gumiszalag vezető tengelye a jobb karját felcsavarta, majd a testéről leszakította.

Foglalkozási megbetegedés, fokozott expozíció

A munka során az állatokkal és a különféle növényekkel való érintkezési lehetőségek növelik a fertőződések előfordulási gyakoriságát, illetve a toxikus, allergén vagy ingerlő porok belégzésének lehetőségét. A növényvédő szerekkel végzett tevékenység során (permetezés, aeroszolozás, porozás, csávázás, gázosítás stb.) heveny vagy idült foglalkozási mérgezések is kialakulhatnak.

Foglalkozási megbetegedés a munkavégzés, a foglalkozás gyakorlása közben bekövetkezett olyan heveny és idült, valamint a foglalkozás gyakorlását követően megjelenő vagy kialakuló idült egészségkárosodás, amely
***a)* a munkavégzéssel, a foglalkozással kapcsolatos, a munkavégzés, a munkafolyamat során előforduló fizikai, kémiai, biológiai, pszichoszociális és ergonómiai kóroki tényezőkre vezethető vissza, illetve**
***b)* a munkavállalónak az optimálisnál nagyobb vagy kisebb igénybevételének a következménye.**

Fokozott expozíció a munkavállaló szervezetében a munkavégzés során, a foglalkozás gyakorlása közben vagy azzal összefüggésben a munkahelyek kémiai biztonságáról szóló miniszteri rendeletben meghatározott foglalkozási vegyi expozíció esetén vizsgálandó biológiai expozíciós (hatás) mutatók biológiai határértékeket meghaladó koncentrációja vagy mértéke, illetve zaj esetében 4000 Hz-en a 30 dB hallászcsökkenés bármely fülön.

Az orvosi tevékenység körében észlelt foglalkozási betegséget, foglalkozási eredetű heveny vagy idült mérgezést, valamint a külön jogszabályban meghatározott vegyi anyagok, továbbá zaj okozta fokozott expozíciós esetet a munkáltató telephelye szerint illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal járási hivatalához, mint munkavédelmi hatósághoz be kell jelenteni.

A bejelentő orvos lehet bármely orvosi gyakorlatot folytató orvos, aki a foglalkozási megbetegedést, fokozott expozíciót vagy annak gyanúját megállapította.

A bejelentéssel, kivizsgálással, munkáltatói feladatokkal kapcsolatos további részletes előírásokat külön rendelet tartalmazza[49].

10. MUNKAVÉDELMI KÉPVISELŐ

Figyelem!
A munkabiztonsági szaktevékenységet ellátó és a munkavédelmi képviselő nem ugyanaz a személy.

Munkavédelmi képviselő olyan, a munkavállalók által választott személy, aki a munkáltatóval való együttműködés során képviseli az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel összefüggő munkavállalói jogokat és érdekeket.

Törvényi kötelezettség, hogy a munkáltató az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés érdekében köteles a munkavállalókkal, illetve munkavédelmi képviselőikkel tanácskozni, valamint biztosítani részükre a lehetőséget, hogy részt vehessenek az egészségre és biztonságra vonatkozó munkáltatói intézkedések kellő időben történő előzetes megvitatásában.

Munkavédelmi képviselő választást kell tartani minden munkáltatónál, ahol a munkavállalók létszáma legalább húsz fő. A választás lebonyolítása és a feltételek biztosítása a munkáltató kötelezettsége. Amennyiben van rá munkavállalói igény, lehetőség van húsz fő munkavállalói létszám alatt is munkavédelmi képviselő választására.

A munkavédelmi képviselő kapocs a munkavállalók és a munkáltató között.

A munkavédelmi képviselőnek megválasztását követően egy éven belül 16 órás, azt követően évente 8 órás képzésen kell részt vennie. A képviselő a folyamatos képzéseknek köszönhetően átgondoltan, szakszerűen tudja megfogalmazni a munkavállalók részéről jelentkező, munkavédelmet érintő kérdéseket.
Terhet vesz le a munkáltató válláról, hiszen előfordulhat, hogy a képviselő gyakran sokkal jobban ismeri a munkahelyen előforduló munkavédelmi hiányosságokat, ezen belül az ott dolgozók problémáit, mint a munkáltató, vagy a munkavédelmi szakember. Ezek miatt a felmerülő problémák megoldásában hatékonyan tud részt venni, így a munkakörülmények javításában gyorsabban érhető el eredmény.

A munkavédelmi képviselő választásával kapcsolatosan az országos érdekegyeztetés legmagasabb fórumának, a Munkavédelmi Bizottságnak tájékoztatása és ajánlása[50] megtalálható a http://www.ommf.gov.hu internetes oldalon, a *„Munkavédelmi Bizottság”* menüpont alatt.

[49] *a foglalkozási betegségek és fokozott expozíciós esetek bejelentéséről és kivizsgálásáról szóló 27/1996. (VIII. 28.) NM rendelet*
[50] *http://www.ommf.gov.hu/index.html?akt_menu=529*

A MEZŐGAZDASÁGOT ÉRINTŐ LEGFONTOSABB JOGSZABÁLYOK, SZABVÁNYOK NEM TELJESKÖRŰ JEGYZÉKE

- 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről
- 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról
- 16/2001. (III. 3.) FVM rendelet a Mezőgazdasági Biztonsági Szabályzat kiadásáról
- 15/1989. (X. 8.) MÉM rendelet az Erdészeti Biztonsági Szabályzat kiadásáról
- 47/1999. (VIII. 4.) GM rendelet az Emelőgép Biztonsági Szabályzat kiadásáról
- 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet a növényvédelmi tevékenységről
- 83/2003. (VII. 16.) FVM rendelet a mezőgazdasági és erdészeti gépkezelői jogosítvány bevezetéséről és kiadásának szabályairól
- 56/2016. (VIII. 19.) FM rendelet a földművelésügyi miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről
- 10/2016. (IV. 5.) NGM rendelet a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről
- 3/2002. (II. 8.) SzCsM–EüM együttes rendelet a munkahelyek munkavédelmi követelményeinek minimális szintjéről
- 2/1998. (I. 16.) MüM rendelet a munkahelyen alkalmazandó biztonsági és egészségvédelmi jelzésekről
- 143/2004. (XII. 22.) GKM rendelet a Hegesztési Biztonsági Szabályzat kiadásáról
- 66/2005. (XII. 22.) EüM rendelet a munkavállalókat érő zajexpozícióra vonatkozó minimális egészségi és biztonsági követelményekről
- 22/2005. (VI. 24.) EüM rendelet a rezgésexpozíciónak kitett munkavállalókra vonatkozó minimális egészségi és munkabiztonsági követelményekről
- 61/1999. (XII. 1.) EüM rendelet a biológiai tényezők hatásának kitett munkavállalók egészségének védelméről
- 65/1999. (XII. 22.) EüM rendelet a munkavállalók munkahelyen történő egyéni védőeszköz használatának minimális biztonsági és egészségvédelmi követelményeiről
- 18/2008. (XII. 3.) SZMM rendelet az egyéni védőeszközök követelményeiről és megfelelőségének tanúsításáról
- 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről
- 13/1992. (VI. 26.) NM rendelet a közúti járművezetők egészségi alkalmasságának megállapításáról
- 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről
- 25/2000. (IX. 30.) EüM-SzCsM együttes rendelet a munkahelyek kémiai biztonságáról
- 2000. évi XXV. törvény a kémiai biztonságról
- 26/2000. (IX. 30.) EüM rendelet a foglalkozási eredetű rákkeltő anyagok elleni védekezésről és az általuk okozott egészségkárosodások megelőzéséről
- 27/1995. (VII. 25.) NM rendelet a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatásról
- 89/1995. (VII. 14.) Korm. rendelet a foglalkozás-egészségügyi szolgálatról
- 27/1996. (VIII. 28.) NM rendelet a foglalkozási betegségek és fokozott expozíciós esetek bejelentéséről és kivizsgálásáról
- MSZ-09-57.0033:1990 A veszélyes berendezésekben beszállással végzett munkák biztonságtechnikai követelményeiről
- MSZ 1585:2016 Villamos berendezések üzemeltetése

A jogszabályok részletes listája megtalálható a http://www.ommf.gov.hu honlap *„Jogszabályok”* menüpontjában.

A kiadványban szereplő fényképfelvételek munkavédelmi hatósági ellenőrzések során készültek.

A kampányról további információ[51] a http://www.ommf.gov.hu honlapon, a *„Mezőgazdasági kampány 2017-2018”* menüpont alatt található.

Munkavédelemmel kapcsolatos tanácsadás a Nemzetgazdasági Minisztérium, Munkavédelmi Főosztály Munkavédelmi Információs Szolgálatán:
zöld szám: 06 80 204 292; e-mail: munkavedelem-info@ngm.gov.hu

[51] *http://www.ommf.gov.hu/index.html?akt_menu=559*